

Dyslexiebeleid

Voor leerlingen met dyslexie zijn op het Maarten van Rossem de volgende voorzieningen mogelijk.

1. Extra tijd bij toetsen of schrijfopdrachten (In het 45-minuten rooster buiten de toetsweek) is de duur van een toets 35 minuten voor een proefwerk en 20 minuten voor een ander soort toets. Dit geeft de leerling met recht op extra tijd de mogelijkheid om 10 minuten langer aan zijn toets te werken. Indien gewenst kan de lengte in overleg met de examencommissie gewijzigd worden.
Een andere optie kan zijn om leerlingen door te laten werken in een opvolgende les als er besloten wordt toetsen langer te laten duren.
Tijdens de toetsweek krijgt een leerling net als in de examenjaren een tijdsverlenging van een half uur (30 minuten).
2. Alle toetsen worden aangeleverd in lettertype Arial, lettergrootte 12. Dit lettertype wordt ook gebruikt bij de landelijke examens en blijkt in de praktijk goed leesbaar voor leerlingen met dyslexie.
3. Dyslexiecoaching. Leerlingen kunnen met vragen rondom dyslexie terecht bij de dyslexiecoach. Dit is een gespecialiseerde docent, remedial teacher of (ortho)pedagoog. In de eerste periode van klas 1 volgen de leerlingen met een dyslexieverklaring een training voor omgaan met dyslexie in het voortgezet onderwijs.
4. Geen (onverwachte) beurt bij hardop voorlezen in de klas.
5. Voorleesondersteuning schoolboeken. Alle leerlingen kunnen zonder extra kosten beschikken over een thuisversie van Claroread voorleessoftware. Hiermee kunnen digitale teksten worden voorgelezen (computerstem).
Ook via Somtoday kunnen schoolboeken worden voorgelezen. In overleg kan de school een audio(school)boek voor een leerling aanschaffen mits dit verkrijgbaar is.
6. Digitatoetsing (Claroread en/of tekstverwerker). Alle leerlingen met een dyslexieverklaring kunnen, indien gewenst, gebruik maken van digitoetsing: het gebruik van Claroread en/of een tekstverwerker bij toetsing. Hiervoor worden computers van school gebruikt. De leerling is zelf verantwoordelijk voor oortjes.
7. Voor spelling geldt bij de centrale examens dat spelfouten voor alle leerlingen op *dezelfde manier* worden meegerekend. Het is wel van belang dat bij de beoordelingssystematiek de leerling in staat wordt gesteld ook te laten zien wat hij wél kan en daarop kan scoren. In de onderbouw hebben docenten meer ruimte om wel rekening te houden met spelfouten, zoals fonetische fouten bij de vreemde talen. Een leerling met dyslexie mag bovendien bij schrijfopdrachten spellingscontrole gebruiken.

Centraal Schriftelijk Examen en dyslexie.

Toegestaan is - verklanking (voorlezen), maximaal 30 minuten tijdsverlenging, gebruik van computer waarbij de spellingscontrole mag worden gebruikt.

NIET toegestaan is - digitaal woordenboek, spellingkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen, een andere beoordeling van examenonderdelen (met name spelling)
Zie ook www.examenblad.nl in de jaarlijkse brochure kandidaten met een beperking

Soms kunnen er zich overmachtssituaties voordoen (bijvoorbeeld stroom- of computerstoringen) waardoor niet altijd de gewenste ondersteuning kan worden geboden. Als zich zoiets voordoet, zullen we per geval kijken hoe hier het beste mee omgegaan kan worden.

Dyslexiebeleid: Achtergrondinformatie voor leerlingen en ouders

Wat is Dyslexie?

“Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek.” (Brede vakinhoudelijke richtlijn dyslexie sept '21)

Oftewel: Dyslexie heeft niets te maken met intelligentie of inzicht. Bij leerlingen met dyslexie is een significante achterstand vastgesteld op het gebied van lezen en/of spellen. Deze achterstand kan niet worden verklaard door andere factoren en de achterstand blijft bestaan na intensieve remediale begeleiding.

Op het Maarten van Rossem wordt een leerling als dyslectisch gezien als de school in het bezit is van een dyslexieverklaring afgegeven door een GZ-psycholoog of een Orthopedagoog-Generalist.

Tips

Op school

- Concentreer je goed tijdens de lessen en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Als je Claroread gebruikt zorg dan dat je altijd oortjes of een koptelefoon bij je hebt.
- Geef op school zelf aan wat je tijdens de les en de toets aan ondersteuning nodig hebt.

Thuis

- Maak een planning voor het leren.
- Herhaal leerwerk regelmatig, leer liever elke dag kort dan 1 x lang.
- Laat jezelf door iemand anders overhoren en schrijf de woordjes op.
- Gebruik quizlet.nl of wrts.nl voor het leren van woordjes/zinnen.
- Als je een leesboek moet lezen voor school kun je als ondersteuning een audioboek lenen/aanschaffen (www.passendlezen.nl, Yoleo voor apple devices, of via een app bij de [bibliotheek](#)). Tot 18 jaar is lidmaatschap van Passend Lezen voor mensen met dyslexie gratis.

Dyslexiebeleid: Achtergrondinformatie voor docenten

Begeleiding op school

Wat doet de dyslexiecoach?	De dyslexiecoach monitort het dyslexiebeleid op school en voorziet collega's en leerlingen van gevraagd en ongevraagd advies op dit gebied. Alle leerlingen met dyslexie krijgen een intakegesprek met dyslexiecoach wanneer zij op Maarten van Rossem starten. Er wordt samen gekeken welke ondersteuning er nodig is en of de leerling gebruik wil maken van een digitaal boekenpakket. De dyslexiecoach zorgt ervoor dat de leerling de opmerking over 'aangepaste toetsing' op zijn pasje krijgt. Verder zorgt de dyslexiecoach indien gewenst voor het bestellen van digitale boeken. Ook zorgt de dyslexiecoach dat de leerling een thuislicentie krijgt voor het werken met Claroread. Elk jaar heeft de dyslexiecoach een opvolggesprek met de leerling. De dyslexiecoach is een aanspreekpunt voor leerlingen. Leerlingen kunnen aangeven hoe er in de klas rekening wordt gehouden met hun dyslexie. De dyslexiecoach geeft wijzigingen door op de lijst met aangepaste toetsing.
Studievaardigheidstraining voor dyslectische leerlingen	Voor leerjaar 1 wordt in de eerste periode een studievaardigheidstraining voor leerlingen met dyslexie georganiseerd tijdens keuze werktijd (KWT). Tijdens dit KWT uur krijgen de leerlingen uitleg over de verschillende faciliteiten en krijgen zij leertips.
Terugkoppeling en evaluatie?	De mentor evalueert en onderhoudt het contact met de ouders. De dyslexiecoach of orthopedagoog: informeert middels de lijst met voorzieningen en de lijst met diagnoses betreffende docenten zet de afspraken op de lijst met aangepaste toetsing.

Toetsen

Algemeen

- Zorg voor een goede overzichtelijke lay-out:
- (gebruik Arial 12, zet weinig tekst op een pagina, maak een duidelijke indeling in alinea's).
- Reken herhalingsfouten niet mee.

Aangepaste toetsing

- Op Sharepoint (locatie: ondersteuningsteam-aangepaste toetsing) staat een lijst van leerlingen die faciliteiten gebruiken bij toetsen. Voor de meeste leerlingen is dit alleen extra tijd (indien nodig). Sommige leerlingen gebruiken Claroread (voorleesfunctie). *Zij zijn zelf verantwoordelijk voor oortjes/een koptelefoon.*
- Als een leerling Claroread gebruikt tijdens toetsen is het nodig dat de leerling de toets op een computer maakt en de toets digitaal beschikbaar is.
- De docent zorgt ervoor dat de toets digitaal beschikbaar is. In toetsweken worden de digitale toetsen gemaild door de docent naar de ICT'er. De ICT'er zet de toetsen klaar en informeert betreffende surveillant(en).

Toets in reguliere les

- Leerling en docent zorgen voor een computer.
- De leerling maakt de toets op zo'n manier dat de docent op het scherm kan meekijken.

Toetsweek

- Leerlingen die bij een of meerdere toetsen Claroread gebruiken zitten gedurende alle toetsen in de toetsweek in een apart computerlokaal.

Dyslexie onderzoek

Leerlingen worden bij de aanmelding middels dossieronderzoek gescreend op de aanwezigheid van dyslexie of op een vermoeden hiervan. Leerlingen die hieruit opvallen worden in overleg met ouders gescreend door een vooronderzoek door het ondersteuningsteam. Wanneer zij hierop uitvallen volgt uitgebreider onderzoek door het team Diagnostiek en Advies van Quadraam. Dit wordt betaald door school vanuit het trekkingsrecht. Indien nodig volgt een periode van remedial teaching op school.

Algemene tips

- Accepteer het probleem en toon begrip.
- Denk ook buiten toetsmomenten aan het verlenen van extra tijd. Zoals bij werkstukken en presentaties.
- Laat de leerlingen succeservaringen opdoen. Leg het accent op wat ze wel kunnen en waar ze goed in zijn.
- Leer de leerlingen technieken om zichzelf te controleren.
- Zorg voor structuur, duidelijkheid en rust in de klas.
- Geef korte en heldere uitleg, met concreet taalgebruik en praktische voorbeelden.
- Het helpt sommige leerlingen als ze aantekeningen van andere leerlingen mogen kopiëren of die van de docent krijgen. Luisteren en aantekeningen maken lukt vaak niet tegelijk.
- Maak extra uitleg digitaal beschikbaar (bijvoorbeeld powerpoint of filmpjes op youtube).
- Geef meer tijd voor het opnemen en verwerken van nieuwe informatie en begrippen.
- Sla de leerlingen niet over, maar geef ze meer tijd om te reageren bij klassikaal gestelde vragen.
- Schrijf bij het corrigeren niet dwars door de woorden heen, maar schrijf het hele woord correct ernaast, erboven of eronder. Niet alleen maar de spelfouten aanstrepen.
- Accepteer en stimuleer het schrijven in korte zinnen.
- Zorg voor goede en duidelijke kopieën. Het overschrijven van aantekeningen van het bord kan leiden tot fouten.
- Zorg dat de leerlingen het huiswerk en toetsen ruim van te voren in Somtoday of in de planner kunnen zien, zodat ze het goed kunnen plannen.

Vakspecifieke opmerkingen

Maak afspraken binnen de vakgroep/cluster, zodat voor de leerling tijdens zijn hele schoolloopbaan vaste en eenduidige regels zijn vastgesteld.

Nederlands

- Maak bij spellingstoetsen bij voorkeur geen gebruik van meerkeuze opdrachten. Probeer letterinvuloefeningen te vermijden (vanwege het zwakke woordbeeld van dyslectische leerlingen).
- Laat schrijfopdrachten in de bovenbouw zoveel mogelijk op de computer maken. Stimuleer de leerling de spellingcontrole te gebruiken.
- Sta makkelijke boeken en/ of luisterboeken op de boekenlijst toe.

Moderne vreemde talen

- Adviseer de leerling bij het leren van woordjes zich vooral te richten op het leren van de betekenis en daarna pas op het leren van de spelling.
- Geef instructie en oefening in leerstrategieën (bijvoorbeeld voor het leren van spelling, betekenis van woordjes en het aanleren van grammaticaregels).
- Geef extra aandacht aan de uitspraak en nieuwe klank-tekenkoppelingen.
- Wijs de leerling op het leren van Idioom met de computer (bijvoorbeeld: Quizlet, Teach.nl, Overhoor, WRTS). Maak eventueel zelf woordenlijsten aan.
- Houd rekening met tempoproblemen, ook bij stillezen.
- Accepteer liever drie boeken op eigen niveau dan één op een (te) hoog niveau.
- Spreek Nederlands bij het uitleggen van leerstof van een vreemde taal.

Uitgebreide informatie met betrekking tot dyslexie en het ondersteunen van leerlingen met dyslexie is te vinden op www.dyslexiecentraal.nl

Dyslexiebeleid: Achtergrondinformatie voor OOP

MT

- Om de uitvoering van het dyslexiebeleid goed te waarborgen is voldoende kennis en tijd nodig in het ondersteuningsteam (remedial teaching / dyslexiecoaching).

Administratie

- Het is belangrijk dat diagnoses van leerlingen op een eenduidige manier worden geregistreerd in Somtoday, zowel bij aanname van leerlingen als tussentijds: bij personalia staat aangegeven wanneer een leerling dyslexie heeft.
- Maak 1 iemand verantwoordelijk voor de lijst 'aangepaste toetsing.' Deze persoon houdt wijzingen bij (doorgegeven door het ondersteuningsteam) en zorgt voor de beschikbaarheid van de lijst in pdf op sharepoint (voor al het personeel).

ICT

- Claread moet op alle computers geactiveerd zijn.

Roostermakers

- Leerlingen die bij een of meerdere toetsen Claread gebruiken zitten gedurende alle toetsen in de toetsweek in een apart computerlokaal onder begeleiding van een surveillant uit het ondersteuningsteam.
- Extra surveillance inzetten voor opstartproblemen.

Ondersteuningsteam

Taak	Deeltaak en beschrijving
Dossierscreening nieuwe aanmeldingen	Opvallende achterstanden TL en SP in vergelijking tot BL en RE en/of intelligentie
Dyslexie onderzoek	Contact ouders
	Afname toetsen (zoals EMT, Klepel, PI dictee, Dictee 'het wonderlijke weer' en/of stilleestoets)
	Contact ouders over uitslag en mogelijke aanmelding bij QD&A (zie aanmelding QDA voor meer informatie)
	Leerling tijdelijk op lijst aangepaste toetsing plaatsen
	Aanmelding QD&A
	Aanwezig bij adviesgesprek
	Faciliteiten toekennen op lijst aangepaste toetsing
Remedial teaching	Gerichte lees- en spellingsbegeleiding voor dyslexie onderzoek, wekelijks gedurende een half jaar
Dyslexiecoaching	KWT uur studievvaardigheidstraining dyslexie
	jaarlijks: instructie docenten m.b.t. claread
	Jaarlijks: opvolgesprek met de leerlingen met dyslexie.